

Sygn. akt VU 649/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Stanisław Pilarczyk

Protokolant Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 r. w Kaliszu

odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 29 kwietnia 2015 r. Nr (...)

w sprawie J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę nauczycielską

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w O., odmówił wnioskodawczyni J. W. przyznania emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1981 roku Karta Nauczyciela, gdyż wnioskodawczyni, na dzień wydania decyzji przez organ rentowy, nie rozwiązała stosunku pracy z ostatnim pracodawcą, a ponadto nie udowodniła ona na dzień 31 grudnia 2008 roku 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła J. W., domagając się zaliczenia do okresu nieskładkowego okresu nauki w Studium (...) w B., od dnia 1 września 1978 roku do dnia 12 czerwca 1980 roku.

Organ rentowy, w odpowiedzi na odwołanie wnioskodawczyni wniósł oddalenie jej odwołania.

Sąd poczynił następujące ustalenia:

Wnioskodawczyni J. W. urodziła się (...). Na dzień 31 grudnia 2008 roku wnioskodawczyni udowodniła 28 lat, 4 miesiące i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Od dnia 1 września 1981 roku do chwili obecnej wnioskodawczyni jest zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy jako nauczyciel w Publicznym Przedszkolu w K.. Nie rozwiązała ona umowy o pracę z Publicznym Przedszkolem w K..

(okoliczności niesporne)

Wnioskodawczyni J. W. uczęszczała w latach 1974-1980 do Studium (...) w B. w trybie dziennym, o sześcioletnim trybie nauczania na podbudowie szkoły podstawowej.

Po zaliczeniu ośmiu semestrów wnioskodawczyni, 1 czerwca 1978 roku, została dopuszczona do egzaminu dojrzałości. Od dnia 1 września 1978 roku kontynuowała ona naukę i ukończyła Studium (...) 12 czerwca 1980 roku, w którym to dniu zdała egzamin dyplomowy (dowód – zaświadczenie z dnia 30 grudnia 2014 roku – k. 7 akt emerytalnych wnioskodawczyni).

Od dnia 1 października 2000 roku do dnia 2 czerwca 2004 roku wnioskodawczyni była studentką Wyższej Szkoły (...) w C. na Wydziale Pedagogicznym – kierunku Pedagogika w zakresie nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego. Były to studia niestacjonarne, 4-letnie, magisterskie dla Studium (...). Uczelnia nie zaliczyła na poczet studiów wyższych konkretnych lat nauki w Studium (...), tylko uwzględniła merytorycznie cały program nauczania, realizowany w placówce i dający podstawy programowe do podjęcia 3-letnich wyższych studiów magisterskich. (dowód – zaświadczenie Akademii im. J. D. w C. – k. 8 akt emerytalnych wnioskodawczyni).

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku poz. 748 j.t. ze zmianami) i art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 roku poz. 191 j.t. ze zmianami), nauczyciele, mający 30-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – 25-letni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – przejść na emeryturę. Natomiast w myśl art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku, zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

1. spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1 w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy;

oraz

2. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochodu budżetu państwa.

Jak wynika z art. 88 ust. 1 i 2a Karty Nauczyciela, warunkiem koniecznym dla uzyskania przez nauczyciela prawa do emerytury, jest rozwiązanie stosunku pracy, w trybie przewidzianym w tym przepisie. Art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela wprowadził jedynie tę zmianę, że osoby ubiegające się o emeryturę muszą spełnić wszystkie przesłanki do uzyskania tego prawa na dzień 31 grudnia 2008 roku, za wyjątkiem rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek, który może nastąpić po tej dacie, ale z pewnością warunek ten musi być spełniony w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Wspomniany przepis uprawnia jedynie do przejścia na emeryturę nauczycielowi bez względu na wiek, ale nie zwalnia go z obowiązku rozwiązania stosunku pracy.

Taki pogląd znajduje w pełni odzwierciedlenie w judykaturze.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2009 roku (II UK 109/09, Lex nr 577841) podniesiono, iż „rozwiązanie stosunku pracy jest niezbędnym warunkiem nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek, również nauczycieli urodzonych po 31 grudnia 1948 roku a przed 1 stycznia 1969 roku. Warunek rozwiązania stosunku pracy z art. 88 ust. 1 nie został wyłączony w regulacji z ust. 2a tego przepisu Karty Nauczyciela.”.

Natomiast w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010 roku (I UK 262/09, Lex nr 585728) podniesiono, iż

„1. Nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 roku, a przed 1 stycznia 1969 roku, zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli do dnia 31 grudnia 2008 roku spełnili warunki określone w art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 roku Karta Nauczyciela, a warunek rozwiązania stosunku pracy spełnią po 31 grudnia 2008 roku. Także w odniesieniu do tej grupy nauczycieli musi więc być spełniony warunek rozwiązania stosunku pracy, jako warunek przyznania im nauczycielskiej emerytury.

2. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy z 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń, określonych w tej ustawie, powstaje z dniem spełnienia się wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. Wówczas też, na wniosek osoby uprawnionej, organ rentowy wydaje decyzję o przyznaniu prawa (art. 116 i 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Niespełnienie przez pracownika ustawowych warunków, koniecznych do przyznania świadczenia, powoduje wydanie decyzji odmownej. Wydanie takiej decyzji następuje również wtedy, gdy pracownik nie spełnia chociażby jednego z ustawowych warunków niezbędnych do przyznania świadczenia.

3. Nie jest dopuszczalne, w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia i przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przyszłości.”.

W wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 19 września 2012 roku (III AUa 439/12, Lex nr 1223262) podniesiono natomiast, iż „z przepisu art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 roku – Karta Nauczyciela, wyraźnie wynika, że warunkiem przejścia na emeryturę przez nauczyciela jest nie tylko osiągnięcie ustalonego w nim okresu zatrudnienia oraz wykonywania pracy w szczególnym charakterze, ale także rozwiązanie stosunku pracy na jego wniosek.”.

Podobny pogląd zawarł Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 roku (III AUa 867/o8, POSAG 2009/1/72-78) podnosząc, iż

„1. Warunkiem nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1997 roku Nr 56 poz. 357 ze zm.) jest rozwiązanie przez nauczyciela – na swój wniosek lub w okolicznościach wymienionych w ust. 1a art. 88 Karty Nauczyciela – stosunku pracy. Dotyczy to również nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku (ust. 2a art. 88 Karty Nauczyciela).

2. Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego, odmawiającej prawa do świadczenia, rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, nie zaś o jego poszczególnych elementach, składających się na to świadczenie. Przyznając prawo do świadczenia nie stwierdza w sentencji wyroku okoliczności faktycznych, a do takich należy ustalenie okresów pracy w szczególnym charakterze. Odmawiając ubezpieczonej prawa do emerytury sąd nie tylko nie jest zobligowany do wskazania, które okresy pracy w szkolnictwie uznaje się za udowodnione, ale również nie ma do tego podstaw prawnych.”.

Podzielając w całości cytowane stanowiska Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, należy stwierdzić, iż wnioskodawczyni nie spełnia podstawowej przesłanki do przyznania emerytury nauczycielskiej, gdyż w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie rozwiązała ona stosunku pracy ze swoim ostatnim pracodawcą, nadal będąc czynnym nauczycielem. Ostatnia umowa o pracę wnioskodawczyni trwa nieprzerwanie od dnia 1 września 1981 roku i do wydania wyroku powyższa umowa o pracę nie została rozwiązana.

Brak rozwiązania umowy o pracę z ostatnim pracodawcą jest więc wystarczającą przesłanką, aby organ emerytalny odmówił wnioskodawczyni przyznania emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 i 2a cytowanej wyżej ustawy Karta Nauczyciela.

Wnioskodawczyni również nie można zaliczyć do okresu nieskładkowego, zgodnie z art. 7 pkt 9 cytowanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach, okresu nauki w Studium (...) w B. od dnia 1 września 1978 roku do dnia 12 czerwca 1980 roku jako okresu nauki w szkole wyższej.

Jako studia wyższe ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365 z późn. zm.) określa studia prowadzone przez uczelnię, kończące się uzyskaniem odpowiedniego tytułu zawodowego (licencjata, inżyniera, magistra lub tytułu równorzędnego). Dienne studium nauczycielskie (studium wychowania przedszkolnego, studium nauczania początkowego) – również według stanu prawnego na obowiązującego do dnia 31 sierpnia 2005 roku – nigdy nie miało statusu szkoły wyższej, o której mowa w tej ustawie.

Zgodnie z rozporządzeniem ministra oświaty z dnia 12 kwietnia 1962 roku w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych, podległych ministrowi oświaty (Dz. U. Nr 30 poz. 141), wydanym na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 1961 roku o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32 poz. 160 z późn. zm.), kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach i innych placówkach przedszkolnych posiadała osoba, która ukończyła między innymi studium nauczycielskie o kierunku wychowanie przedszkolne albo liceum pedagogiczne dla wychowawczyń przedszkoli (§ 6 ust. 1), natomiast do nauczania w szkołach podstawowych osoba, która ukończyła między innymi studium nauczycielskie albo liceum pedagogiczne (§ 7 ust. 1 pkt 2 i 3).

Studium nauczycielskie było zatem szkołą średnią przeznaczoną dla osób pragnących uzupełnić swoje wykształcenie zawodowe, przygotowującą kandydatów do podjęcia pracy pedagogicznej. Nauczyciele, którzy ukończyli taką formę kształcenia, otrzymywali dyplomy potwierdzające ich kwalifikacje do zatrudnienia w specjalności zgodnej z nauczaniem przedmiotem lub rodzajem prowadzonych zajęć.

Nauka w szkole średniej nie podlega uwzględnieniu do łącznego stażu pracy, uprawniającego do emerytury lub renty nawet wówczas, gdy w czasie uczęszczania do szkoły odbywała się praktyczna nauka zawodu w warsztatach i pracownicach szkolnych albo w zakładach pracy. Czynności wykonywane przez ucznia stanowiły bowiem jeden z zasadniczych elementów programu nauczania, realizowanego przez szkołę, który nie mieścił się nigdy w pojęciu zatrudnienia, zaś praktyki zawodowe, organizowane w zakładach pracy – stosownie do programu nauki – odbywały się na podstawie umów zawieranych między szkołą a zakładem pracy. Nie istniał więc żaden stosunek prawny między uczniem a zakładem pracy. Okresy pracy wykonywanej podczas uczęszczania do szkoły mogą być uwzględnione jedynie wówczas, gdy uczeń zawarł z zakładem pracy umowę o naukę zawodu, o przyuczenie do określonej pracy lub odbywanie wstępnego stażu pracy, gdyż tacy uczniowie są objęci obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Oznacza to, że od ich wynagrodzenia jest odprowadzana składka na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Tak więc, skoro wnioskodawczyni, na dzień wydania zaskarżonej decyzji organu rentowego, nie rozwiązała umowy o pracę z ostatnim pracodawcą, a na dzień 31 grudnia 2008 roku nie udowodniła 30-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, to nie spełnia ona przesłanek do przyznania emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 i 2a cytowanej wyżej ustawy Karta Nauczyciela i dlatego zaskarżona decyzja organu rentowego odpowiada prawu, a odwołanie wnioskodawczyni, jako niezasadne, zgodnie z art. 477¹⁴ § 1 k.p., podlegało oddaleniu i orzeczono jak w wyroku.